

Toldklareringen betydeligt besværligere og langsommere, er allerede et Moment, som fortjener at nævnes, om man end ikke vil lægge særlig Vægt derpaa. Men Hovedsagen er, at saadanne Angivelser og selve Fremlæggelsen af Faktura ingenlunde ubetinget er at stole paa. Det er notorisk — og anerkjendt fra de Steder, hvor et Værditoldsystem har været i Brug —, at der ofte udfærdiges urigtige Angivelser og fremlægges falske Fakturaer, idet det mange Steder ligefrem er Praksis, at Eksportørerne fremsende dobbelte Fakturaer, hvoraf den ene med lavere Prisangivelser er bestemt for Toldvæsenet. Det er herimod oftere gjort gjældende, at noget saadant ikke er at befrygte her i Landet, dels fordi den danske Handelsstands Moralitet skulde være for god hertil, dels fordi den enkelte Importør herved udfatte sig for altfor stor Risiko overfor sit Kontorpersonale, som ikke kunde forblive ubiende om hans Besvigelse af Statskassen. Der tør dog vistnok ikke tillægges dette sidste Moment særdeles stor Vægt, navnlig fordi det store Antal af mindre Handlende næppe have et saadant Kontorpersonale og en saadan Forretningsgang, at de løbe nogen Risiko i saa Henseende. Og hvad den danske Handelsstands Moralitet angaar, er det dog vel et Spørgsmaal, om den staar saa meget højere end i andre højt civiliserede Lande, at, hvad der i dem siges at være ret almindeligt, ikke skulde kunne passere her, ligesom det jo i hvert Fald maa betragtes som givet, at der i en saa talrig Stand altid gives Mogle, hvis Moralitet ikke er saa rodfæstet og uroffel. Og dette faar saa meget større Betydning, som der her jo er Tale om en Fristelse, som kommer udefra. Det er de udenlandske Eksportører, der fremsende dobbelte Fakturaer til behagelig Afbenyttelse med Tilkjendegivelse af, at saadant almindeligt bruges af den Importerendes Kolleger. Selv den i og for sig ingenlunde uærlige Handlende vil da let fristes til at mene, at han kun benytter Røddværge overfor mindre samvittighedsfulde Konkurrenter, og at det jo dog albrig kan være Statens Mening, at han skulde spare højere Toldafgift end disse. Det er overhovedet dette Moment, som gjør Værditoldsystemets Anvendelse saa mislig, at det begunstiger den mindre hæderlige Handlende paa hans Konkurrenters Bekostning. Følelsen af det Ubillige heri indeholder Undskyldning nok for disse til at give efter for de udenlandske Eksportørers Fristelser, og derfor bliver Toldbesvigelser under dette System saa overmaade let smittende og selve Systemet virker demoraliserende. Det skal endnu kun tilføjes, at de her paaapegede Ulemper ikke kunne afhjælpes ved nok saa strenge Straffebestemmelser for Toldsvig.

Men selv bortset herfra vil en nøjere Undersøgelse af Forholdene vise, at Værditolden i Praksis langt fra er saa ubetinget retfærdig, som den teoretisk synes at være, idet den begunstiger den store Forretning og særlig den store Kapital. Det er bekjendt nok, at et stort Firma, der raader over en betydelig Kapital og en god Kredit, kan gjøre Indkjøb af Varer i Udlandet langt billigere end de mindre Handlende. Et bekjendt stort kjøbenhavnsk Handelsfirma bekjendtgjør saaledes i sine Uvertissementer, at „da alle Indkjøb foretages samlede saavel for Hovedforretningen som for dens Filialer og Udsalg i Provinserne, indkjøbes Varerne til betydelig billigere Priser, end nogen Konkurrent er i Stand til“. Er det da retfærdigt, at de mindre Handlende, som kunne have vanskeligt nok ved at bestaa i Konkurrenten en med de større og mere kapitalstærke, skulle betale en højere Toldafgift af ganske de samme Varer, blot fordi de ere nødsagede til at betale højere Priser for dem end hine? Hvilke Mangler end Vægttoldsystemet iøvrigt kan have, frembyder det dog i Modsetning hertil den Fordel, at det er lige for alle og at enhver forud kan beregne, med hvor stort et Beløb Varerne ville blive fordyrede ved Tolden baade for ham selv og for hans Konkurrenter, og at dette Beløb ikke kommer til at afhænge af, om Importøren er mere eller mindre heldig med sine Indkjøb.